

FEDERAȚIA ROMÂNĂ DE PSIHOTERAPIE

06.04.2019

ASPECTE DE NATURĂ JURIDICĂ PRIVIND MODIFICĂRILE LEGISLATIVE PROPUSE SAU ADOPTATE ÎN CADRUL SPECIALIZĂRII PSIHOTERAPEUȚILOR

1. INCIDENȚA ACTELOR ADMINISTRATIVE CU CARACTER NORMATIV PRIVIND ACCEDEREA ÎN PROFESIE ȘI FORMAREA PROFESIONALĂ CONTINUĂ

Începând cu data de 8 ianuarie 2019 Colegiul Psihologilor din România a inițiat și publicat o serie de acte administrative cu caracter normativ menite pe de o parte, să abroge vechile acte normative existente în domeniu iar, pe de altă parte, să reglementeze activitatea profesională și accederea în profesie, acte normative care au o incidență directă și în ceea ce privește activitatea de psihoterapie.

În acest context au fost adoptate și publicate în Monitorul Oficial al României, următoarele acte administrative cu caracter normativ de către Colegiul Psihologilor din România:

- Hotărârea nr. 6 din data de 9 noiembrie 2018 publicată în Monitorul Oficial al României nr. 19 din data de 8 ianuarie 2019, hotărâre care reglementează Normele privind accesul în profesia de psiholog cu drept de liberă practică;
- Hotărârea nr. 7 din data de 9 noiembrie 2018 publicată în Monitorul Oficial al României nr. 19 din data de 8 ianuarie 2019, hotărâre care reglementează Normele privind formarea profesională a psihologilor cu drept de liberă practică;
- Hotărârea nr. 1 din data de 24 noiembrie 2018 publicată în Monitorul Oficial al României nr. 143 din data de 22 februarie 2019, hotărâre care reglementează Codul deontologic al profesiei de psiholog cu drept de liberă practică;
- Hotărârea nr. 1 din data de 11 ianuarie 2019 publicată în Monitorul Oficial al României nr. 173 din data de 5 martie 2019, hotărâre care reglementează Normele privind competențele profesionale, educația, formarea și atestarea profesională a psihologilor cu drept de liberă

practică;

- Hotărârea nr. 3 din data de 24 noiembrie 2018 publicată în Monitorul Oficial al României nr. 203 din data de 14 martie 2019, hotărâre care reglementează Normele de avizare ale metodelor și tehnicilor de evaluare și asistență psihologică.

Încă de la bun început trebuie precizat că actele normative menționate anterior sunt acte administrative cu caracter normativ inferioare legilor sau ordonanțelor emise de guvern astfel încât aplicarea acestora trebuie să se realizeze în executarea legii nefiind permis ca acestea să adauge, să modifice sau să încalce legea. Sancțiunea care intervine în situația în care actele administrative cu caracter normativ încalcă legea este nulitatea acestora care poate fi constatată prin intermediul instanțelor de contencios administrativ.

Dat fiind faptul că actele administrative cu caracter normativ enunțate anterior pe de o parte au în vedere aspecte privind formarea profesională și accesarea în profesie acestea se vor subsuma în aplicarea Legii nr. 1/2011 a educației naționale dar și Legii nr. 213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România.

De aceea considerăm că o serie de dispoziții legale cuprinse în cadrul Legii nr. 1/2011 a educației naționale prezintă o relevanță directă în ceea ce privește aplicarea în timp a Actelor administrative cu caracter normativ prezentate anterior.

Astfel, potrivit art. 3 alin. 1, lit. b și p din Legea nr. 1/2011:

Art. 3 - Principiile care guvernează învățământul preuniversitar și superior, precum și învățarea pe tot parcursul vieții din România sunt:

b) principiul calității - în baza căruia activitățile de învățământ se raportează la standarde de referință și la bune practici naționale și internaționale;

p) principiul centrării educației pe beneficiarii acesteia

Totodată, potrivit dispozițiilor art. 5 alin. 1 și 2 din Legea nr. 1/2011:

Art. 5 - (1) În domeniul educației și al formării profesionale prin sistemul național de învățământ, dispozițiile prezentei legi prevalează asupra oricăror prevederi din alte acte normative. În caz de conflict între acestea se aplică dispozițiile prezentei legi.

(2) Orice modificare sau completare a prezentei legi intră în vigoare începând cu prima zi a anului școlar, respectiv universitar următor celui în care a fost adoptată prin lege.

Interpretarea coroborată a dispozițiilor legale menționate anterior conduce la o serie de concluzii care sunt menite să guverneze orice activitate de învățământ sau formare profesională după cum urmează:

- În primul rând, trebuie observat că în sistemul educației și al formării profesionale Legea nr. 1/2011 prevalează față de orice alte acte normative cu putere juridică egală sau cu putere juridică inferioară astfel încât orice alt act normativ sau orice act administrativ cu caracter normativ care reglementează activități de învățământ, educație sau formare profesională trebuie să fie în acord cu principiile care guvernează Legea nr. 1/2011, iar în situația în care există un conflict între Legea nr. 1/2011 și alte acte normative, întotdeauna va prevala legea educației naționale;

- În al doilea rând, se impune a fi observat că două dintre principiile care guvernează activitatea de educație și formare profesională stabilesc pe de o parte, că activitățile de învățământ și formare profesională trebuie să se raporteze nu numai la standardele de referință națională dar și la standardele de referință internațională ceea ce semnifică faptul că orice act normativ care reglementează activități de educație sau formare profesională trebuie să aibă în vedere și standardele internaționale solicitate în cadrul profesiei sau ramurii respective, iar pe de altă parte, că educația și formarea profesională sunt centrate pe beneficiarii acestora ceea ce semnifică printre altele și dreptul beneficiarilor de a beneficia de titlurile obținute și drepturile câștigate;

- În al treilea rând, Legea nr. 1/2011 instituie o regulă de aplicare în timp a eventualelor modificări ale acesteia extrem de importantă în această materie, respectiv regula conform căreia orice modificare a legii se va aplica începând cu anul universitar următor celui în care a fost adoptată modificarea ceea ce semnifică pe de o parte că persoanelor care se află într-o procedură de învățământ sau formare profesională li se vor aplica regulile în vigoare la momentul demarării procedurii iar persoanelor care deja au finalizat o serie de proceduri trebuie să li se recunoască titlurile obținute. În acest context toate actele normative care reglementează o activitate de învățământ sau de formare profesională trebuie să fie în concordanță cu principiul anterior în caz contrar fiind în contradicție cu Legea pe care practic o pun în aplicare.

Principiile și regulile de aplicare enumerate anterior se regăsesc în cuprinsul legii în ceea ce privește formele de învățământ și formare profesională dar și în cadrul altor acte normative incidente în domeniu cum ar fi Legea nr. 200/2004 privind recunoașterea diplomelor și calificărilor profesionale pentru profesiile reglementate din România.

Aspectele relevate anterior sunt de altfel în concordanță cu dispozițiile art. 32 din Constituția României care reglementează dreptul la învățătură dar și cu dispozițiile comunitare fiind

menite să asigure un cadru sigur în desfășurarea activităților de învățământ și formare profesională.

Din această perspectivă concluzia care se poate desprinde este că actele normative sau actele administrative cu caracter normativ care reglementează activități de învățământ sau formare profesională trebuie să fie în acord cu principiile și regulile de aplicare enunțate anterior.

În măsura în care actele administrative cu caracter normativ nu concordă cu aspectele menționate anterior acestea fie pot fi supuse unui control contencios în fața instanțelor judecătorești, fie pot fi modificate de către organismele care le-au adoptat și conformate Legii nr. 1/2011. În acest context se poate considera că actele administrative cu caracter normativ emise de către Colegiul Psihologilor din România enumerate anterior trebuie să fie conforme cu Legea nr. 1/2011 astfel încât eventualele aspecte care nu respectă regulile menționate anterior cum ar fi impunerea unor condiții suplimentare pentru accesarea în profesie sau pentru continuarea profesiei persoanelor care deja au dobândit anumite titluri profesionale, s-ar impune modificate.

Mai mult decât atât, din analiza Titlul III denumit Învățământul superior din cadrul Legii nr. 1/2011, respectiv a art. 137 alin. 4 și 5 se poate observa că dispozițiile legale menționate anterior nu impun obligativitatea efectuării a cel puțin două cicluri de studii, respectiv licență și master ci precizează că pot exista trei cicluri de studii, respectiv licență, master și doctorat fiecare dintre acestea oferind acces la ocupații și funcții specifice. Coroborând aceste dispoziții legale cu prevederile art. 2 din Legea nr. 213/2004 care precizează că pot dobândi calitatea de psiholog persoanele care au absolvit o instituție de învățământ cu diplomă de licență în psihologie sau asimilată, rezultă că primul ciclu de studii superioare, respectiv licența, conferă acces la profesia de psiholog neidentificându-se o obligativitate în susținerea unui master.

Nu în ultimul rând, în ceea ce privește persoanele care deja au dobândit o anumită calitate, trebuie avută în vedere instituția sau principiul dreptului câștigat, invocat în nenumărate spețe și de către Curtea Constituțională, principiu care nu permite anularea sau modificarea unui drept deja obținut (câștigat) prin respectarea condițiilor existente la momentul obținerii acestuia ca urmare a introducerii unor condiții suplimentare, asemenea condiții urmând a fi aplicate doar pentru viitor.

2. ASPECTE PRIVIND ACTIVITATEA DE CALIFICARE ȘI PREGATIRE PROFESIONALĂ

Așa cum am precizat anterior în această materie legea cadru care trasează principiile și regulile de calificare și pregătire profesională este Legea nr. 1/2011 a educației naționale care consacră două titluri activității de calificare și pregătire profesională, respectiv Titlul III denumit Învățământul superior și Titlul V denumit Învățarea pe tot parcursul vieții.

Titlul III din cadrul Legii nr. 1/2011 stabilește formele de învățământ superior, durata acestora, modul de pregătire și obținere a creditelor și diplomelor precum și modul de admitere și finalizare a formelor de învățământ și formele de învățământ post universitar.

De asemenea, Titlul V din cadrul Legii nr.1/2011 formele de învățare pe parcursul vieții reglementând practic cadrul general privind activitatea de formare profesională și stabilin printre altele și posibilitatea ca formarea profesională să se realizeze prin intermediul asociațiilor profesionale.

Aceste aspecte au fost preluate și detaliate la nivelul diverselor profesii existente în România fiind preluat și în cadrul Legii nr. 213/2004 dar și în cadrul HG nr. 788/2005 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România conferind practic posibilitatea asociațiilor profesionale și implicit Colegiului Psihologilor din România să elaboreze noremele privind formarea profesională, norme care trebuie să fie în acord cu dispozițiile Legii nr. 1/2011.

În acet context, formarea profesională a psihoterapeuților se poate reglementa la nivelul Colegiului Psihologilor din România însă luând în considerare principiile prevăzute de Legea nr. 1/2011.

3. CONCLUZII

Date fiind aspectele prezentate anterior și ținând cont de specificul specializării psihoterapiei reiese necesitatea existenței unui cadru normativ specific acestei profesii atât în ceea ce privește condițiile de accesare în profesie și activitate de formare profesională cât și gradul de reprezentativitate și decizie a psihoterapeuților în cadrul Colegiului Psihologilor din România aspect care se poate reglementa într-o variantă facilă prin modificarea Regulamentului de organizare și funcționare internă al Colegiului Psihologilor din România cât și prin modificarea hotărârilor care reglementează accesarea în profesie si formarea profesională.

SCP DORU TRĂILĂ & Asociații SCA 5 aprilie 2019

prin av. Doru Trăilă

Managing Partner

